

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum liceat alicui iudicium subterfugere appellando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super Quaestione sexagesimo nono. Articulum tertium & quartum.

¶ Nunciat. 3. & 4. eiusdem quaestio. 69. quaestiucaule multae occur- rum circa doctrinam traditam in responsione ad secundum. 4.

¶ Prima est, quia con- cluso p[er]a, scilicet, quod licet iuste da- ratur fugere, non uide- tur quibusdam v[er]is, quia hoc esset in- iustum, quod iustitiam custodit, qui ex fuga illius mo- ditentur.

¶ Secunda est, quia deus damnatus ad mortem, est im- p[er]iose damnatus etiā ad carcerem, ac per hoc tenetur subire poenam carceris in- iustitiam a iudice, & consequenter iustitiam, & obedientiam debent violat fugere.

¶ Et confirmatur, quia eadem est ratio de poena hac, uel illa, puta, mors, uerberis &c. Sed detentus propter alias poenas, & damnatus non potest licite fugere, ut quidam dicunt. ergo nec damnatus ad mortem.

¶ Tertia quaestio est, An iste damnatus licite possit disrumpere iuramentum, & com- p[er]es, quibus alli- gatus est, ut possit fugere.

¶ Quarta est, An pos- sit efringere carce- rem licite: & est ra- tio huius, quia duo non possunt nisi violenter fieri. Et cū hoc sine superioris auctoritate facta, in- ferendo violentiam illis, inferunt eis actio- nem, & resistunt eadem. Ex alia autem

parte apparet licitum, quia alias uana esset concessio fugae, & non posset se a vinculis absolueret.

¶ Quinta quaestio est, An liceat aliis adiuuare hominem huiusmo- di ad fugendum, dando ei consilium, & auxilium. Et est ratio dubia, quia hinc apparet, quod sic, eo quod opem ferunt danti o- peram rei licite: & sicut digni sunt morte, secundum Apostolum, qui consentiunt malefacientibus: ita per oppositum qui consen- tiunt licite facientibus non errant. Inde uero apparet, quod non, quia turpis est illa pars, quae non constat suo iuri. Publica autē potestas, quae totum repraesentat, uult illum deueniri. Non potest ergo abique publica offensa ab aliis opera dari ad damnati fugam.

¶ Et confirmatur, quia tales inuenti puniuntur: non fiet, si nō peccarent.

¶ Sexta quaestio est circa rationem literae, quia assignat non causam uel causam. Ex hoc enim, quod nullus ita damnatur, ut ipse sibi manere in carcere, non sequitur, quod non teneatur damnatus quod est manifeste falsum. Manere enim in carcere, & non uo- lere, sunt illius homicidae.

¶ Septima quaestio est, quia haec etiam propositio, scilicet, Nullus iustus ad sumendum uenenum, ut Socrates fuit.

¶ Octaua quaestio est, An damnatus, ut fame moriatur, teneatur comedere si potest, aliqui sui homicidium incurrat: quia haec uideatur, quod teneatur, quoniam non comedere est di-

potest inueniri in tanta multitudine populi, quantum lex humana habet necesse sustinere. Quod autem aliquis non uelit aliquod peccatum committere, ut mortem corporalem euadat, cuius periculum in causa sanguinis imminet reo, est perfecta virtutis: quia omnium terribilium maximum terribile est mors, ut dicitur in 3. * Ethicor. Et ideo si reus in causa sanguinis corrumpt aduersarium suum, peccat quidem inducendo eum ad illicitum, non autem huic peccato lex ciuili adhibet poenam: & pro tanto licitum esse uideretur.

AD SECUNDUM dicendum, quod accusator, si colludat cum reo, quod noxius est, poenam incurrit: ex quo patet, quod peccat. Vnde cum inducere aliquem ad peccandum, sit peccatum, uel qualitercumque peccati participem esse, cum Apostolus dicat dignos morte eos, qui peccantibus consentiunt, manifestum est, quod etiam reus peccat, cum aduersario colludendo: non tamen secundum leges humanas imponitur sibi poena, propter rationem iam dictam.

AD TERTIUM dicendum, quod sapiens non abscondit se calumniosè, sed prudenter.

ARTICVLVS III.

Utrum reo liceat iudicium per appellationem declinare.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod reo non liceat iudicium declinare per appellationem. Dicit enim Apotol.

rectè se occidere, ut patet in 2. de Anima, & experientia restatur. Inde autem quod non, quia potest patienter sententiam contra se latam sustinere: nec tenetur eius executionem impedire, quamuis possit, ut sancti martyres fecerunt, nolentes impedire martyrium suum.

Rom. 13. Omnis anima potestati- bus sublimioribus subdita sit: sed reus appellando, recusat subdici potestati superiori, scilicet iudici, ergo peccat.

¶ 2. Præ. Maius est vinculum ordinarie potestatis, quod proprie electio- nis: sed sicut legitur * 2. q. 6. A iudicibus, quos communis consensu elegerit, non liceat prouocare, ergo multo minus liceat appellare a iudicibus ordinariis.

¶ 3. Præ. Illud, quod semel est licitum, semper est licitum: sed non est licitum appellare post decimum diem, neque tertio super eodem. ergo uidetur, quod appellatio non sit secundum se licita.

SED CONTRA est, quod Paulus Caesarem appellauit, ut h[ic] Act. 25.

RESPON. Dicendum, quod duplici de causa contingit aliquem appellare. Vno quidem modo, confidentia iustae causae, quia uidelicet iniuste a iudice grauatur. Et sic licitum est appellare: hoc enim est prudenter euadere. Vnde * 2. quaestio. 6. dicitur. Omnis oppressus, libere sacerdotum, si uoluerit, appellat iudicium, & a nullo prohibetur. Alio modo, aliquis appellat causa differenda morae, ne contra eum iusta sententia proferatur: & hoc est calumniosè se defendere, quod est illicitum, sicut dictum est. Facit enim iniuriam & iudici, cuius officium impedit, & aduersario suo, cuius iustitiam, quantum potest, perturbat: & ideo sicut dicitur * 2. q. 6. omnimodo puniendus est,

nare aliquem ad carcerem amplum, assignando sibi unam inuolam pro carcere, ut patet in his, qui exulant in circumscripto loco, & proculdubio tenentur damnati ad hoc seruare sententiam: ita potest damnare ad carcerem arctum, & uincula, & non potest sic damnatus licite fugere: licet quidam dixerint, quod iudex non potest iudicare, nisi uolentia facti capere, detinere, & occidere: hoc enim circumscriptus sola sententia locus in exiliis manifestat esse falsum. Propter quod si iuris ordo haberet, quod damnatus ad mortem, damnaretur quoque interim ad carcerem, non posset licite iste fugere: quia ex damnatione ad carcerem, teneatur iste ibi manere, sicut tenetur aliis iustis sententis parere. Nec hoc est damnare eum ad mortem sibi inferendam, sed ad manendum infra terminos loci illius.

¶ Ad confirmationem dicitur, quod non est eadem ratio de omnibus poenis, sed de omnibus poenis, quae consistunt solum in pati.

¶ Ad cuius euidenciam scito, quod poenae, sunt in duplici differentia, quaedam sunt, ad quas non aliter quis damnatur, nisi ut patiat illatas, ut patet de morte, mutilatione, flagellis, tortura, & huiusmodi. Non enim damnatur aliquis, ut se occidat, mutiletur, torquetur &c. sed ut patiat haec sibi illata. Et de his omnibus eadem est ratio, quae de morte, ut scilicet damnatus, aut damnandus ad aliquid horum, possit licite fugere, quia non tenetur nisi ad pati, ut infra patebit. Quaedam uero sunt, ad quas sic subeundas aliquis damnatur, ut ipse cooperetur ad eas, ut patet de exilio, & circumscriptio, & poena pecuniaria. Damna- tur

¶ Nona quaestio est pollicita superi in q. 3. articulo 2. ad tertium, An damnatus iuste, ut fame moriatur, possimus licite ministrare occulte panem. Et est specialis dubitatio ratio: quia in loco allegato auctor excipere, uidetur hanc subuersionem ab operibus beneficentiae, concludendo, nisi secundum ordinem iustitiae patere.

¶ Ad primam dubitationem dicitur, quod quia ea, quae sunt per accidens, non mutant iudicia actuum: & per accidens: quia praeter intentionem fugientis, est, quod cultodum tribulatione consequatur: ideo ob hoc damnatus ad mortem non tenetur non fugere, sed licite potest fugere. Et quia dat operam rei licite, quicquid mali proinde cultodibus inferatur a iudice, non imputatur fugienti.

¶ Ad secundam dubitationem dicitur, quod falsum est, quod detentus damnatus ad mortem, sit im- plicite damnatus ad carcerem. Neque enim ante sententiam, neque in sententia facta est talis condemnatio: sed solum custoditur, ut damnandus, uel damnatus ad futuram poenam. Dico autem hoc, quia iudex sicut potest dam-

2. q. 6. cap. A iudicibus.

2. q. 3. c. Omni oppressus.

Ar. preced.

